K O M U N I K A T

Wyd. Okr. Rady Konwentu Org. Niepodl.

Nr. 72 10. Września 1943 W. P. Rok V.

I. SPRAWY POLSKIE.

4. IX. Naczelny Wódz gen. Sosnkowski dokonał przeglądu oddziałów spadochronowych. Pierwsza polska dywizja pancerna w Anglii odbędzie manewry w przyszłym tygodniu.

"Dziennik Polski" umieścił artykuł o działalności pol. Sił Zbrojnych w rej. M. Śródziemnego. Gen. Sikorski wychodząc z zasady, że polskie wojsko jest po to, aby mogło walczyć o wspólną sprawę wysłał polskie oddziały do Tobruku. Na M. Śródziemnym pol. okręty wojenne brały udział w operacjach. Wyróżniły się zwłaszcza "Piorun" i "Dzik". Również pol. lotnictwo brało czynny udział w walkach.

O pol. marynarce podano w radio lond. nast. szczegóły: "Warszawa" od 2 lat pływa po M. Śródziemnym. Polskie okręty i statki pływają po Oceanie Indyjskim. Najczęściej jednak są na szlaku M. Adriatyckiego i zawijają nieraz do Gibraltaru. Niejednokrotnie d-cy i prasa ang. wyrażali uznanie dla pol. marynarki. Dowodem zaufania było też powierzenie pol. załodze 500 ang. dzieci, przewożonych do Australii.

6. IX. pol. myśliwce z dyw. "Kościuszki" zniszczyły 6 "Foke Wulf 190". Dywizjon wileński zniszczył 1 Messerschmidta.

Pani Roosevelt przemawiając w Sydney powiedziała: " wyrażam podziw dla odwagi pol. kobiet. Pol. kobiety gdziekolwiek się znajdują stawiają dzielny opór nieprzyjacielowi".

Dr. Celichowski złożył mandat członka Rady Narodowej.

Ze Szwecji donoszą o przeniesieniu jednego z obozów jeńców pol. z Rzeszy do Norwegii. Jeńcy trzymani są w b. ciężkich warunkach. Ludność norweska życzliwie udziela pomocy w żywności i odzieży.

Radio "Świt" podaje list z Sokołowa Podlaskiego, opisujący eksterminacyjną akcję niem. W nocy z 11. na 12. sierpnia b. r. zabrano stamtąd do Rzeszy lub Majdanka 500 osób.

Litwini wysługują się nadal Niemcom. Nazwiska litew. zbrodniarzy są rejestrowane. Z patriotami litewskimi jesteśmy w kontakcie.

Radio "Świt" 4. IX. doniosło, że Niemcy odpłacają się Litwinom i Ukraińcom za wierną służbę przy wypełnianiu roli pomocniczej w katowskiej robocie. W lasach białostockich zastrzelili już kilkudziesięciu policjantów litew. i ukraińskich, którzy mordowali po wsiach Polaków, w miastach i obozach. Boją się widocznie swych pomocników, którzy mogliby kiedyś rozpoznać poszczególnych Niemców i obciążyć ich sumienia.

Ze źródeł neutralnych donoszą o wykryciu na terenie Polski sabotaży na nie spotykaną dotychczas skalę. W związku z tym na rozkaz Himmlera aresztowano wielu inżynierów organizacji Todt, oskarżonych o sabotaż na rzecz wroga i o niewykonywanie zabezpieczeń od bombardowań.

Radio "Kościuszko" podaje, że szef gestapo lubelskiego, a ostatnio białostockiego osławiony Globocnik został rozstrzelany na drodze między Kraśnikiem a Lublinem, wraz z rodziną.

II. SPRAWY NAJWAŻNIEJSZE.

W środę 8. IX. o godz. 17.30 gen. Eisenhower ogłosił z Algeru osobiście nast. deklarację: "Hallo! Hallo! Tu gen. Eisenhower, wódz naczelny sił sprzymierzonych na M. Śródziemnym. Rząd włoski zgłosił bezwarunkową kapitulację włoskich sił zbrojnych, a w konsekwencji tego - zawieszenie działań wojennych. Jako szef wojsk alianckich zawarłem rozejm wojskowy w imieniu wojsk amer., ang. i sowiec. Warunki rozejmu zostały podpisane przez pełnomocnika marsz. Badoglio. Rząd włoski przyjął warunki rozejmu bez zastrzeżeń. Działania wojenne ustają natychmiast. Wszyscy Włosi, którzy przystąpią do wypędzenia Niemców ze swego kraju, będą wspierane przez narody zjednoczone".

Marsz. Badoglio odczytał 8. IX. wieczór przez radio rzymskie proklamację do narodu włoskiego. "Rząd włoski uznając za niemożliwe dalsze prowadzenie wojny przeciw przytłaczającej przewadze sprzymierzonych i dla uniknięcia dalszych ciosów zwrócił się do naczelnego Wodza sprzymierzonych gen. Eisenhowera z prośbą o zawieszenie broni. Prośba

ta została przyjęta. Zawarty został rozejm wojskowy. Odtąd wojska włoskie zaprzestają walczyć przeciw anglo-amerykańskim siłom zbrojnym, ale będą się przeciwstawiać wszystkim napadom państw postronnych".

Admirał Cunigham, naczelny d-ca floty sprzymierzonych na M. Śródziemnym, wydał nast. odezwę: "Marynarze włoscy! Ojczyzna wasza zaprzestała walki. Niemcy są waszym odwiecznym wrogiem. Chcą oni zawładnąć waszymi okrętami i statkami, które są wam potrzebne dla dowozu zaopatrzenia dla waszego kraju i dla obrony was przed Niemcami. Bądźcie na stanowisku! Starajcie się obronić wasze okręty i nie zatapiajcie ich! Siły sprzymierzone staną w waszej obronie. Statki i okręty, znajdujące się na M. Śródziemnym niech usiłują schronić się do portów Afryki, Gibraltaru, Malty, Aleksandrii lub do portów sycylijskich.

Okręty na M. Czarnym niech udadzą się do portów rosyjskich lub neutralnych. Marynarze statków handlowych! Jeżeli będziecie lojalni, możecie być pewni, że zostaniecie nadal na swych stanowiskach. Ci spośród was, którzy są na M. Czarnym, lub Egejskim wśród Niemców, niech zatopią statki, a nie dopuszczą, by dostały się w ręce Niemców i służyły przeciw Włochom".

Naczelny wódz sprzymierz. na Bliskim Wschodzie gen. Wilson ogłosił dziś z Kairu odezwę do wojsk włoskich na Bałkanach: "Wojna Włoch ze zjednoczonymi Narodami została ukończona. Zgodnie z rozejmem wydaję nast: rozkaz do wojsk włoskich na Bałkanach: 1/ wroga działalność skierowana przeciw miejscowej ludności musi ustać natychmiast, 2/ musi być utrzymana bezwzględna dyscyplina i każdy żołnierz powinien pozostać w swej formacji, 3/ wszelkie usiłowania rozbrajania oddziałów włoskich przez Niemców muszą być odparte siłą, również próby owładnięcia zapasami i sprzętem wojennym, 4/ nie wolno słuchać żadnych rozkazów niem.

Lotnictwo sprzymierzone zrzuciło nad Italią miliony ulotek, wzywających Włochów do popierania wojsk sprzymierzonych i wywarcia zemsty. Rozkaz dotyczący zachowania się ludności cywilnej brzmi: 1/ "na terenach zajętych przez wojska sprzymierzone udzielajcie pomocy siłom zbrojnym i wykonujcie rozkazy ich d-ców, 2/ na terenach okupowanych przez wojska niem. odmawiajcie pomocy Niemcom w ich operacjach i niewspółdziałajcie z ich tyranią, 3/ Robotnicy! Wojna w Italii jest wojną transportu. Kto zwycięży w wojnie transportowej, wygra wojnę. Włosi! Robotnicy transportowi! Robotnicy Portowi! nie dopuście do opuszczenia portu przez żaden okręt, zatrzymajcie transporty niem., nie pozwólcie na ruch samochodowy. Przez zorganizowany opór można Niemcom uniemożliwić komunikację. Zdobądźcie się na ostatni bohaterski wysiłek!".

Rząd włoski wydał 9. IX. rozkaz wstrzymania wszystkich lądowych i morskich transportów niem. Wojska bryt. posuwają się wciąż w południowej Italii, otrzymując ciągłe posiłki w ludziach i materiale wojennym. Koło Neapolu wylądowały 9. IX. o godz. 4.30 wojska amer. VII-mej armii.

Rząd W. Brytanii złożył w sprawie kapitulacji Włoch nast: oświadczenie: "Zawieszenie broni jest aktem czysto wojskowej natury. Dokument został podpisany przez wojskowych. Warunki polityczne, ekonomiczne i finansowe zostaną ustalone później. Obecna sytuacja nie pozwala na ujawnienie bliższych szczegółów".

Radio Alger podało dziś szereg wiadomości o przebiegu pertraktacji pokojowych. Przed kilku tygodniami rząd włoski zwrócił się do sprzymierzonych z prośbą o nawiązanie rokowań w sprawie zawieszenia broni. Pertraktacje toczyły się na gruncie neutralnym. Sprzymierzeni postawili jako warunek bezwzględną kapitulację, na tej podstawie zaczęły się pertrakcje natury wojskowej, z tym, że Włosi zgodzą się na warunki polityczne, ekonomiczne i finansowe, które zostaną ustalone później. Dalsze pertraktacje prowadzone były na Sycylii. Dnia 3. września zostało podpisane zawieszenie broni.
Ustalono, że ogłoszenie tego nastąpi dopiero w chwili najbardziej dogodnej dla sprzymierzonych. Rząd włoski pozostawił na Sycylii, w charakterze zakładnika do chwili ogłoszenia zawieszenia broni jednego z wyższych wojskowych włoskich.

Naczelny redaktor "B.B.C." dla Europy podał dziś nast. komentarz: Kapitulacja Włoch nastąpiła 3 lata i 3 mies. od dnia zdradzieckiego ciosu, wymierzonego przez Mussoliniego Francji, a w 10 mies. po zwycięstwie VIII-mej armii pod El Alamein. Po 6-ciu latach przestał istnieć pakt 3-ch, a z rozwiązaniem tego paktu zostały zwolnione z zobowiązań: Węgry, Rumunia, Bułgaria, Hiszpania, a także Japonia. Niemcy zostają same. Pobite na wschodzie, uginają się pod ciosami na zachodzie i pozbawione zostały jedynej podpory na południu.

45 miljonów ludności W. Brytanii, 180 miljonów Rosjan, 130 milj. Amerykanów i 146 milj. narodów Europy okupowanej okrąża obecnie 80 milj. Niemców. Narody sprzymierzone dotrzymały swej obietnicy, że wymuszą na osi bezwzględną kapitulację. Pierwsza część programu spełniona. Wojska sprzymierzone stoją na kontynencie europejskim, a Włochy staną się terenem walki, o ile Niemcy nie dojdą do przekonania, że opór ich jest tu bezcelowy i nie wycofają się z Italii. Jeżeli jednak nawet dojdzie do walk na ziemi włoskiej, naród włoski nie będzie już walczył po stronie niem."

Niemcy ogłosili 9. IX., że w imieniu Mussoliniego utworzyli rząd włoski faszystowski na emigracji. Rząd ten nie ma poparcia ani narodu, ani wojska włoskiego, a przez samych Niemców traktowany jest jako chwilowy chwyt propagandowy, który ma zmniejszyć fakt zdrady rządu Badoglia.

"Times" pisze: "stosunek sił w rej. M. Śródziemnego zmienił się zasadniczo. Pakt osi przestał działać. O kapitulacji został powiadomiony naprzód król ang. następnie min. Eden poinformował amb. Chin i Majskiego, oraz min. spr. zagr. rządów sprzymierzonych, potem dopiero nastąpiło publiczne ogłoszenie kapitulacji. Propozycja wyszła bezpośrednio od rządu włoskiego, nie pośredniczył ani Watykan, ani b. ambasador Grandi. Kapitulacja Włoch to triumf polityki Churchilla. Siły zbrojne Włoch zostały pokonane na polu walki. W przyszłości nie będzie co do tego żadnych wątpliwości."

"Daily Telegraph" pisze: posiadanie terytorium włoskiego i baz włoskich pozwoli nam zbliżyć się do ziemi Niemców.

Kapitulacje poprzedziły nast. wypadki. 6. IX. VIII-ma armia zajęła szereg miejscowości, w tej liczbie San Stefano. Większość Włochów nie stawiała już oporu. Z Molito posuwano się na wschód i północ. 7. IX. wojska ang. zajęły Palmi i Delianova. Atakowano lotniska w Capua, Neapolu, Batanizo, amer. sam. atakowały lotniska k. Foggi i k. Rzymu.

Aresztowano marsz. de Bono, Graciani i gen. Cavallero, min. Staraze i Battai, i b. posła w Bernie Tomaro, i innych dygnitarzy faszystowskich pod zarzutem zdrady stanu i trwonienia majątku państwowego. Konfiskacie uległ majątek min. Ciano i żony jego Eddy z Mussolinich. Grandi opuścił, wraz z żoną Włochy i wyjechał do Ameryki połudn. Ciano został aresztowany. Mussolini ma znajdować się na wyspie Ponza pod strażą. Widocznie marsz. Badoglio usunął przed ujawnieniem kapitulacji. Bratanek Mussoliniego Vitto Mussolini i Mario Appelius zostali rozstrzelani 28. VIII. za organizowanie zbrojnego oporu.

Natychmiast po ogłoszeniu kapitulacji Włoch odbyło się posiedzenie węgiers. sztabu generalnego. Admirał Horthy odbywa narady z generalicją. Należy oczekiwać w najbliższym czasie ważnej decyzji.

Prez. Roosevelt przemówił 9. IX. w te słowa: "kapitulacja Włoch to nie tylko wielkie zwycięstwo sprzymierzonych ale i wielkie zwycięstwo narodu włoskiego. Po latach ucisku nadeszła chwila oswobodzenia się od narodowych socjalistów. Nie mamy złudzeń. Wojna na M. Śródziemnym nie skończyła się jeszcze. Musimy wyrzucić Niemców z Italii, tak jak wyrzuciliśmy ich z Tunisu i Sycylii. Musimy ich wyrzucić z Francji i innych krajów. Celem sprzymierzonych pozostaje nadal Berlin i Tokio".

Prem. Kanady Mac Kenzie King apelował 9. IX.: "poweźmy decyzję skoncentrowania sił, aby zmusić w jaknajkrótszym czasie i pozostałe państwa do kapitulacji".

9. IX. Niemcy ogłosili stan wyjątkowy w całych północnych Włoszech. Wzięto zakładników. Niemcy zabezpieczyli Genuę.

Alianci wydali odezwę do Greków i Jugosłowian, aby nie przeszkadzali

Włochom w ich odwrocie do Italii.
Min. spr. zagr. Szigemitsu odbył w Tokio długą rozmowę z amb. niem.
9. IX. alianci dokonali ciężkiego nalotu na Frascati k. Rzymu, gdzie znajduje się główna kwatera wojsk niem. Operacje wojskowe k. Neapolu rozwijają się dla wojsk amer. pomyślnie.
8. IX. wojska alianckie lądowały w zatoce Eufemii w Vibo Valentia.
Walki między Włochami a Niemcami rozpoczęły się.
Wojska włoskie nie dają się rozbrajać. Silne oddziały wojsk kroackich i niem. posuwają się wgłąb Dalmacji. Wojska włoskie otrzymały rozkaz przeciwstawiania się próbom rozbrojenia przez wojska niem. lub wasalskie. Włoscy pracownicy transportowi odnieśli się pozytywnie do apelu sprzymierzonych. 6 partji demokratycznych włoskich wezwało naród włoski do walki z Niemcami.
W Kairze oświadczono, iż oczekiwane jest przybycie znacznej ilości samolotów włoskich z Bałkanów na Cypr i do północnej Afryki. W całej Italii jest mniej niż 20 dywizji niem., w tym wiele bez wojennego doświadczenia. Niemcy muszą sobie drogę odwrotu wywalczyć, znajdują się przecież wśród wrogów. Na Bałkanach nastrój ludności jest dla nich jeszcze groźniejszy.
Flota włoska wypłynęła ze Spezzi i zdąża ku Sycylii. Gdy wojska alianckie zajmą Sardynię i Korsykę zostanie rozwiązane zagadnienie osłony lotniczej przy planowanym ataku na Francję. Zbliżamy się do punktu kulminacyjnego wojny.
ZACHÓD: W nocy z 5. na 6. zaatakowano Ludwigshafen-Mannheim. 6. IX. był nalot na Monachium. Nowa ofenzywa lotnicza na zachodzie trwa już bez przerwy 60 godz.
WSCHÓD: 6. IX. zajęto Konotop. Armia niem. znajduje się w pełnym odwrocie. Na południu Moskale doszli do rzeki Kalmus i są k. Mariupola. 7. IX. zajęto Baturyn oraz Wysokaje. Kolej Stalino - Dniepr przecięto. 8. IX. w specjalnym rozkazie powiadomił Stalin o zajęciu Stalina. Cały basen doniecki został uwolniony od Niemców, obszar 75 tys. klm.^{2}. 20 salw z 224 dział uczciło w Moskwie zajęcie Stalina. W północ. Ukrainie zajęto Brosnę 40 klm. na zachód od Bachmacza. Wojska sow. znajdują się 150 klm. od Kijowa. Niemcy k. Mariupola są zagrożeni odcięciem.

III. RÓŻNE.

Cordell Hull oświadczył na temat zdarzeń w Danii, że poseł duński w Szwecji jest upoważniony do reprezentowania interesów Danii: poseł duński w Szwecji oświadczył, że rząd konstytucyjny w Danii przestał istnieć, wskutek czego on będzie prowadził samodzielną politykę.
Parlament fiński odbył pierwsze od 2 lat tajne posiedzenie, którego tematem były sprawy zagraniczne. Premier fiński przez 1 1/2 godz. referował sytuację polityczną.
Rzecznik wojenny berlińskiego radia, opisując walki na froncie wschodnim stwierdził dosłownie, że żołnierzy niem., śmiertelni wyczerpani, wygłodzeni, z widmem śmierci przed oczyma, ostatniemi siłami starają się powstrzymać potężny napór wroga.
W Grecji wydano rozkaz, aby wszystkie Niemki opuściły Grecję do 20. IX.
Bitwa o Berlin trwa nadal. W Berlinie więcej niż 2 milj. ludzi pracuje w przemyśle wojennym. Berlin jest nie tylko stolicą Rzeszy, ale siedzibą wszystkich banków i ważnym węzłem komunik. Dlatego Berlin tak jak poprzednio Hamburg, musi być z powietrza zniszczony.
Gen. de Gaull w przemówieniu z dn. 3. IX. zapowiedział, że w przygotowaniu jest olbrzymi atak dla oswobodzenia Francji.
Jugosłowiańscy partyzanci zdobyli Suszak, uzyskując dostęp do M. Adriatyckiego.
Rozgłośnia turecka podała artykuł dziennika tureckiego "Ulus" z takim zdaniem: "w r. 1940 zdawało się, że nad Rzeszą niem. trzepocą skrzydła zwycięskiego orła, dziś skrzydła te naprawdę łopocą, ale nad Anglią."

--oo--

Na fundusz prasowy złożono w zł. Duna 5, Tatar 20, Urwałd 50, Tirana 10, Wihcia i Tola 40, Amerykanka 20, J. S. 10, T. S. 50, Fuks 20, Skarabeusz 20, Kazia 5, Nata 10, M. G. 20, Mir 20, Wis 10, Stan 400, Jaś - Recepta 50.

----:----